

Varkauden laaja hyvinvointikertomus 2025 – 2029

Laaja hyvinvointikertomus 2025 – 2029 (tiivistelmä, hyväksytty valtuustossa 26.5.2025).pdf

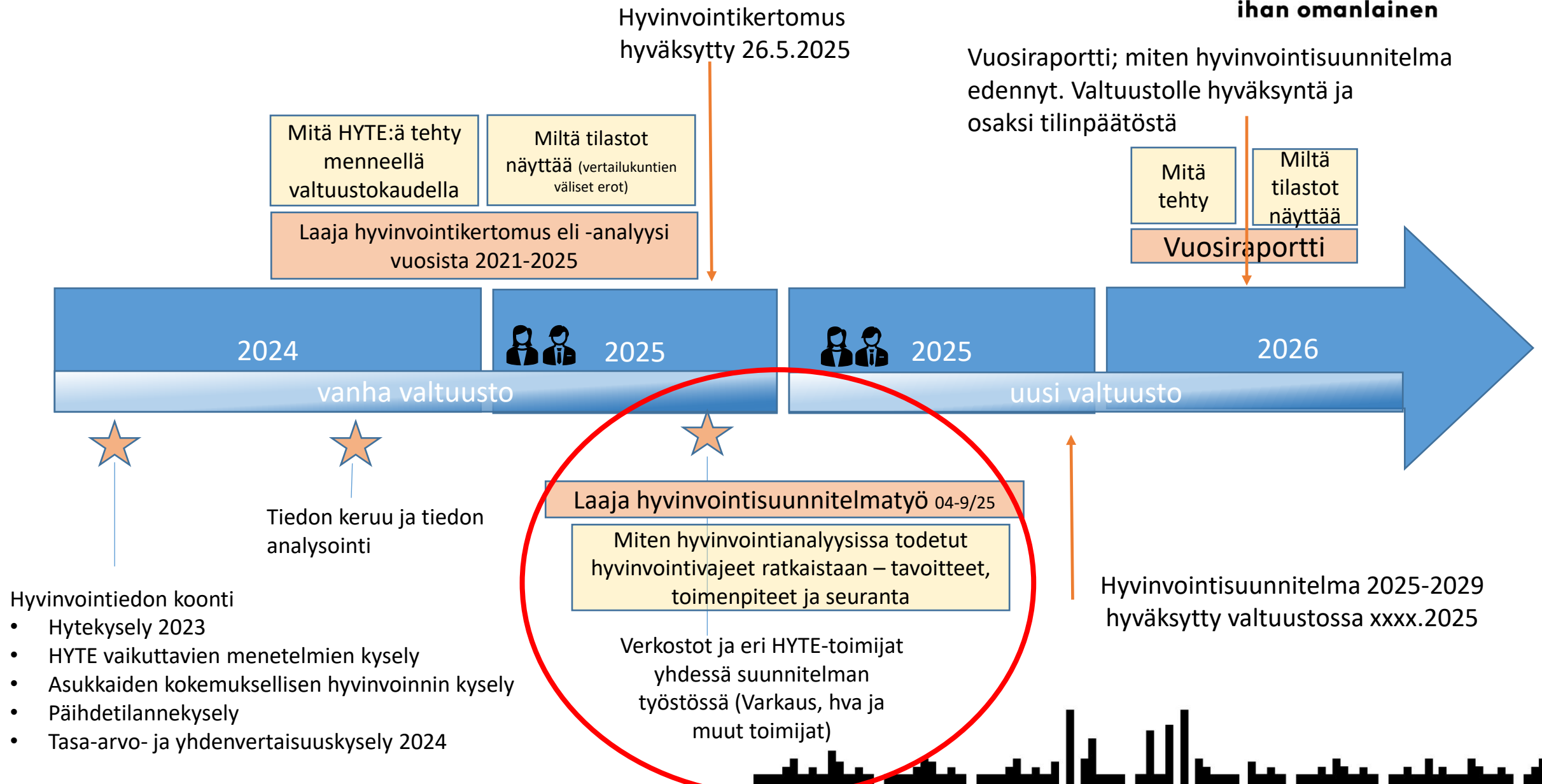
OSA II hyvinvointisuunnitelma vuosille 2025 – 2029

Laaja hyvinvointikertomus ja –suunnitelma 2025-2029

warkaus

ihan omanlainen

Hyvinvointisuunnitelma

warkaus
ihan omanlainen

SUUNNITELMA:

- Kokoaan yhteen eri ohjelmat ja tavoitteet valtuustokaudelle (tavoitteet perustuvat tiedolla johtamiseen)
- Toimenpiteet
 - ✓ näyttöön perustuvia ja vaikuttavia / kansallisesti suositeltuja ja hyväksi havaittuja
 - ✓ Juurisyihin vaikuttavia
 - ✓ ennakkovaikutusten arviointi tehty toimenpiteille
 - ✓ yhteys talous- ja toimintasuunnitelmaan – varattava rahaa toimenpiteiden toteuttamiseen
- Resurssit
- Vastuut – kuka tekee ja vie eteenpäin
- Seuranta ja arviointimenettelyt (mittarit, myös pitkän ajan seurantamittarit)

III Toteutus:

- Suunnitelma valtuustohyväksynnän kautta toteutukseen

Prosessi ja tiedonkeruut

- Hyvinvointisuunnitelmaa on työstetty kuudessa eri työryhmässä. Työryhmiin on osallistunut kunnan eri toimialojen, järjestöjen, viranomaisten, oppilaitosten edustajia sekä muita sidosryhmien edustajia.
- Tavoitteena on ollut sitouttaa toimialojen henkilöstöä hyvinvoinnin edistämiseen, mutta samalla saattaa myös sidosryhmät osallistumaan kuntalaisten hyvinvointisuunnitelmaprosessiin.
- Asukkaille on järjestetty neljä työpajaa, joista yksi oli suunnattua kaikille kuntalaisille, yksi kohdentaen enemmän lapsiperheille ja yksi nuorille ja lisäksi yksi alakoululaisille. Ikääntyville ja eläkeläisjärjestöille pidettiin oma kuulemistilaisuus ja vanhusneuvostolle on esitelty suunnitelma. Vammaisneuvostolle suunnitelma esitellään syksyn aikana.

- Tiedolla johtaminen
 - Ilmiöt, jotka on todettu erityisesti vajeiksi hyvinvointikertomuksessa, on valikoitu tavoitteiksi hyvinvointisuunnitelmaan.
 - Hyvinvointisuunnitelmaan on kuvattu vaikuttavia / hyväksi havaittuja juurisyihin vaikuttavia toimenpiteitä, joilla tavoitteisiin pyritään
 - Toimenpiteet kohdistetaan kohderyhmiin, joiden parissa on erityisesti havaittu vajetta
- Vaikuttavat toimenpiteet käyttöön
- Toimenpiteisiin on kirjattu vastuutahot. Vastuutahot edistävät toimenpiteiden toteutumista ja raportoivat hyvinvoinnin vuosiraporttiin tavoitteiden toteutumisesta.
- Yhteys talousarvioon ja toimintasuunnitelmiin

Hyvinvointikertomus toimii strategiatyön perustana

Hyte-työ on yhteistyötä

- Hyvinvoinnin- ja terveyden edistäminen (Hyte-työ)
 - Terveyttä ylläpitävää / edistävää
 - Ennalta ehkäisevää ja varhaista tukea
 - Haittoja vähentävää / toimintakykyä palauttavaa
- Kunnan tehtävä
 - Edistettävä asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Kunnalla on ensisijainen **vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä** siltä osin, kun tämä tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin
 - toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä **yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa** ja **tuettava** sitä **asiantuntemuksellaan**
 - tehtävä **hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyötä** kunnassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien **muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa**
- Hyte- työtä tehdään **yhdyspinnalla** (toiminnallinen yhteistyö)
 - Kunnat ja hva tukevat toinen toisiaan asiantuntijuudellaan ja tekevät yhteistyötä järjestötoimijoiden ja muiden toimijoiden kanssa

K
u
n
t
a

H
v
a

Painopisteet ja tavoitteet 2025 - 2029

warkaus
ihan omanlainen

Mielen hyvinvointi vahvistuu (kaikki ikäryhmät)

- Asukkaiden mielen hyvinvointia tukeva toimintamalli on käytössä ja mielenterveysosaaminen lisääntyy
- Lapset ja nuoret saavat tukea mielen hyvinvointiin matalalla kynnyksellä ja oikea-aikaisesti

Asukkaiden osallisuus vahvistuu ja yksinäisyys vähenee (nuoret, työikäiset, ikääntyvät)

- Syrjäytymisen ehkäisy (yhä harvempi keskeyttää opintonsa)
- Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä lisäävät toimintatavat ovat käytössä
- Matalankynnyksen toiminta tavoittaa yhä useampia
- Asioista viestitään avoimesti ja ajantasaisesti

Palveluprosessit ovat hyvinvointia tukevia

- Yhdyspinnalla tehtävät ja roolit selkiytyvät
- Vanhemmuuden tuki vahvistuu; lapsiperheille suunnatut palvelut ovat saatavilla matalalla kynnyksellä ja oikea-aikaisesti.

Alasuunnitelmat, joissa osittain omia tavoitteita

Lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

- Edistetään Unicefin lapsiystävällinen kunta tavoitteita

Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma

- Kotona asumista tuetaan toimintakykyä tukevilla toimilla
- Kaatumistapaturmat vähenevät

Vammaispoliittinen ohjelma

- Esteettömyyskarttoitus

Ehkäisevä päihdetyönsuunnitelma

- Ehkäisevä päihdetyö näkyväksi
- Riippuvuuksia ennaltaehkäistään
- Työikäisten ja ikääntyvien alkoholi ja riippuvuushaitat vähenevät

Turvallisuussuunnitelma (tavoitteita sis. hyvinvointisuunnitelmaan)

Mielen hyvinvointi

warkaus
ihan omanlainen

Painopiste: Mielen hyvinvointi vahvistuu (kaikki ikäryhmät)

warkaus

ihan omanlainen

Tavoite:, mhv-tietoisuus- ja osaaminen lisääntyy, mielen hv-tukeva toimintamalli käytössä	Toimenpiteet + vastuutahot sulkuihin, Kuka tekee	Seurantamittarit
Juurisyyt/ ilmiöt	- Yksinäisyys - Leskeksi jääminen, elämänmuutos, yksilölliset erot ja elämäntilanteet - Hoitoon pääsy. Sopivan asumis-/hoitopaikan löytäminen - Vähävaraisuus, eriarvoistuminen, osattomuus - Päihteet ><mt kulkevat käsikädessä - Resilienssi on vähentynyt > Parisuhdeväkivalta.> Kopin ottajat puuttuvat.	
Kunnan asiantuntijatuki ja yhteistyö yhdyspinnalla	- Hyvän mielen ABC Mielen hyvinvointia voi edistää vaikuttavasti – Ota mielen hyvinvoinnin ABC -toimintamalli käyttöön – THL tai muun mallin käyttöönotto selvitetään (hyte) - Yksin asuvien yksinäisten ja läheisten tavoittaminen (ikäihmisten palveluverkosto) - Tuetaan matalankynnyksen toimintaa (johto ja toimialat) - Yhteisötaloon harrastusryhmiä (yhteisötalon ohjaaja + hyte / osallisuus kunta, maahanmuuttopalvelut) - Tietoa palveluista monikanavaisesti (kaikki toimialat) - Toisten kohtaaminen – positiivisesti (johto, toimialat) - Hyvän mielen työpaikka (kaupunki työntäjänä) - Mieliteko-hanke (hyte ja muut toimialat) - Kulttuuriluotsitoiminta (Hyvinvointia kulttuurista ikäihmisille Pohjois-Savoon (IKO4 2025-2027) -hanke	- Mielenterveyttä tukeva toimintamalli käytössä - Työkyv.eläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % (Mielenterv. ja käyttäytymisen häiriöt) - Yksinäisyyden kokemus on vähentynyt (hytek+ kok.kysely) - Fyysistä - ja henkistä väkivaltaa kokeneet (kouluterveyskysely) - Mielenterv. perust. sairauspr. saaneet 25-64-v. - alkoholin myynti 100% alkoholina, as. / litraa - Huumausaineidenkäyttö-sekä henkeen ja terv. kohd. rikokset (pol.) - Päihdeindikaattorit (kouluterveyskysely)

**Painopiste: Mielen hyvinvointi vahvistuu
(kaikki ikäryhmät)**

warkaus
ihan omanlainen

Tavoite: mielen hv- tukeva toimintamalli käytössä, mhv- tietoisuus- ja osaaminen lisääntyy	Toimenpiteet + vastuutahot sulkuihin, Kuka tekee	Seurantamittarit
Hva;n asiantuntijatuki ja yhteistyö yhdyspinnalla	• Etsivä vanhustyön verkosto (Hva + etsivän vanhustyö verkosto) • Huoli-ilmoitus (ikäkeskus neuvonta) • Viestintä / tiedotus (Hva) • Kulttuuriluotsitoiminta (Hyvinvointia kulttuurista ikäihmisille Pohjois-Savoon (IKO4 2025-2027) -hanke	
Kunnan asiantuntijatuki ja yhteistyö yhdyspinnalla muiden sidosryhmien kanssa; Järjestöt, seurakunnat, yhteisöt, oppilaitokset, yritykset ym.	• Järjestöjen tietotaito ja hiljainen tieto käyttöön (järjestöt) • Vertaistuki, kuulijoita-rinnalla kulkijoita (järjestöt) • Avoin matalankynnyksen toiminta eri-ikäisille. Sururyhmät. Keskustelu – ja kriisituki. Lähimmäispalvelu. (ev.lut.srk) • Asukastoimintaan satsataan (Wartalokodit)	

Painopiste: Mielen hyvinvointi vahvistuu (lapset ja nuoret)

warkaus

ihän omalainen

Tavoite: mielen hyvinvointia, tunne- ja vuorovaikutustaitoja tuetaan matalalla kynnyksellä ja oikea-aikaisesti.	Toimenpiteet + vastuutahot	Seurantamittarit
Juurisyys/ ilmiöt	- Lapsiperheiden taloudellinen tilanne - lapsiperheköyhyys - Polarisaatio. Eriytyminen (suurimmalla osalla asiat hyvin – osalla huonosti) - Kaverittomuus > yksinäisyys, kiusaaminen. - Koulupsykologitoiminnan loppuminen - Some – vihapuhe, radikalisoituminen, ulkopuoliset paineet ja vaikutteet, väärät mallit, nuorisokulttuurissa olevat ajankohtaiset ilmiöt	
Kunnan asiantuntijatuki ja yhteistyö yhdyspinnalla	- Lapset puheeksi – käyttöön (vaka ja peruskoulu) - Hyvän mielen taitomerkki (peruskoulut) - Mobiili- ja älylaitteiden käyttörajoitukset (peruskoulut) - Yhdessä Aika (vaka ja peruskoulut) - Ohjaamotoiminnan vahvistaminen ml. Kohdennetut pienryhmätoiminnot (nuoriso- ja työllisyyspalvelut) - Nuorten kohtaamista koulussa ja vapaa-ajalla vahvistetaan (nuorisopalvelut) - Talous – ja velka ohjaus toiminnan turvaaminen (kaupungin talous- ja velkaohjaaja)	- Lasten ja nuorten tyytyväisyys elämään 4. ja 5.lk sekä 8. ja 9.lk. - Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä 8 ja 9 lk. ja 2.aste viim. 2 vko aikana - Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus 8 ja 9 lk. ja 2. aste - Kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista - Ei yhtään läheistä ystävää 8. ja 9.lk sekä 2. aste - Tuntee itsensä usein yksinäiseksi 4. ja 5.lk - Koulukiusattuna - KiVa-koulu

Painopiste: Mielen hyvinvointi vahvistuu (lapset ja nuoret)

warkaus
ihan omanlainen

Tavoite: mielen hyvinvointia, tunne- ja vuorovaikutustaitoja tuetaan matalalla kynnyksellä ja oikea-aikaisesti.	Toimenpiteet + vastuutahot	Seurantamittarit
Hva;n asiantuntijatuki ja yhteistyö yhdyspinnalla	• Ohjaamon tukea vahvistetaan • Ankkuri, Mielitupa, srk ja yhteistyön vahvistaminen • Ammattilaisten nepsykahvit (hva&Lapsen Kengissä ry) • Lapset puheeksi (perhekeskuspalvelut) • Taideneuvola (Hva)	
Kunnan asiantuntijatuki ja yhteistyö yhdyspinnalla muiden sidosryhmien kanssa; Järjestöt, seurakunnat, yhteisöt, oppilaitokset, yritykset ym.	• Asiantuntijuuden vaihto järjestöjen kanssa kuntalaisten hyväksi (uniohjaus, aikuisten tunneillat, mieliteko 2.0 jne.)(Lapsen Kengissä ry) • Lapset puheeksi-menetelmän kouluttaja ja LP-keskustelut perheille (Lapsen Kengissä ry) • Vertaisvanhemmuus-ryhmät Perheentalolla (Lapsen Kengissä ry) • Diakoninen perhetyö. Huomaa lapsi päihdeperheessä. Harrastustuki (tukikummi), Walk in -terapia. (ev.lut.srk) • Hyvinvointivirtaa ja hyte-ryhmien kokoontumiset (2. aste) • Ankkuritiimi • MLL 7v.- tuki • Poliisin Koulu25-hanke	

Osallisuus

warkaus
ihan omanlainen

**Painopiste: Osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuu ja yksinäisyys vähenee
(nuoret ja työikäiset)**

warkaus

ihan omanlainen

Tavoite: yhä useampi jatkaa opintoja ja syrjäytymisuhan alla olevien määrä vähenee	Toimenpiteet + vastuutahot	Seurantamittarit
Juurisyyt/ ilmiöt	• Koulutustarjonta suppeaa • Tuen puute sekä peruskoulussa että 2.asteella, maahanmuuttajatausta, amm. Reformi (ryhmien pirstaleisuus, näyttöperusteisuus, lähiopetuksen määrä suhteessa omiin taitoihin pärjätä) • Huoltajien tuen ja keinojen puuttuminen	
Kunnan asiantuntijatuki ja yhteistyö yhdyspinnalla	• Kohtaava matalankynnyksen paikka; nuorten aikuisten illat, nuorisotilatoiminta tavoittaa yhä useampi nuoria (Nuorisopalvelut) • Nuorisopalveluiden eri toiminnot vahvistuvat (mm., etsivä-, erityis- ja koulunuorisotyö) • Ohjaamon toiminta vakiintuu ja vahvistuu (nuoriso- ja työllisyyspalvelut) • YEET -hanke (nuorisopalvelut, HelmiX ry) • Nuorten työpajatoiminnan turvaaminen • Kutsuntoihin kuntoon uudelleen aloitus selvitetään*	• Koulutuksen ulkopuolella 17-24-v. % • Syrjäytymisriskissä 18 - 24-v. % • Nuorisotyöttömyys • Työttömien määrä • Ohjaamon mittarit • Koulutustasomittain • Työkyvyttömyys 25-64-v. • Nuorisopalveluiden kohtaamiset • Erittäin heikko osallisuuden kokemus (kouluterveyskysely)
Hva;n asiantuntijatukija ja yhteistyö yhdyspinnalla	• *	
Kunnan asiantuntijatuki ja yhteistyö yhdyspinnalla muiden sidosryhmien kanssa; Järjestöt, seurakunnat, yhteisöt, oppilaitokset, yritykset ym.	• Vapaaehtoistoiminta mahdollisuuksia ja harjoittelupaikat Perheentalolla (lapsen Kengissä ry) • Jalkau • tuminen Ohjaamoo n (ev.lut srk) • YEET -hanke (HelmiX ry)	

**Painopiste: Osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuu ja yksinäisyys vähenee
(nuoret, työikäiset ja ikääntyvät)**

warkaus
ihän omalainen

Tavoite: Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä lisäävät toimintatavat ovat käytössä, osallisuusindikaattori käyttöön	Toimenpiteet + vastuutahot	Seurantamittarit
Juurisyyt/ ilmiöt	- Saavutettavuus; Julkisen liikenteen / kyytien puute - koronan vaikutus edelleen näkyy-olla kotona tilaisuuksiin ja tapahtumiin ei löydetä, ei ole nähty viestintää - Passivoituminen ja kyvyttömyys (kynnys osallistua toimintaan)	
Kunnan asiantuntijatuki ja yhteistyö yhdyspinnalla	- Järjestöjen ja eri toimijoiden yhteistyötä vahvistetaan (osallisuustyö) - Kulttuuri- ja tapahtumapalveluita eri-ikäisille (kultt.- sekä muut toimialat) - Kaikukortin käyttö laajenee (Kulttuuri- ja liikuntapalvelut) - Julkisen liikenteen saatavuus / muut vaihtoehdot (kunta) - Tarjotaan matalankynnyksellä osallistumista (mm. yhteisötalo) - Henkkarit kaikille – hanke (Hyte- ja osallisuustyö) - Ikääntyville suunnatut tapahtumat (ikäihmisten pv., Vanhusneuvosto) - Turvalliset treenimatkat hanke (liikuntapalvelut) - Arjen ilo ja tuki matalankynnyksen ohjaus (yhteisötalo, ohjaamo) - Nuorisopalveluiden toiminnassa osallisuusmenetelmiä vahvistetaan- pyritään tavoittamaan eri nuorten ryhmät (nuorisopalvelut) - Koulunuorisotyö ja oppilaskuntayhteistyö, tukioppilastoiminta vahvistaminen (nuorisopalvelut) - Kulttuuriluotsitoiminta (Hyvinvointia kulttuurista ikäihmisille Pohjois-Savoon (IKO4 2025-2027) -hanke	- Tapahtumien kävijämäärät - Kunta madaltaa kulttuuriin osall. kynnystä - Tea – viisari kulttuuri - Heikko osallisuuden kokemus 8. ja 9. lk. + 2. aste - Kunta järjestää kohdennettua liikuntaryhmiä seuratoiminnan ulkopuol. Ol. lapsille ja nuorille - Henkkarit kaikille osallistuneet - Nuorisopalveluiden kävijämäärät - Osallisuusindikaattori on käytössä - Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokysely - Hyte-kysely / yksinäisyys ja osallisuus - Kok. hvk / yksinäisyys ja osallisuus

**Painopiste: Osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuu ja yksinäisyys vähenee
(nuoret, työkäiset, ikääntyvät)**

warkaus
ihan omanlainen

Tavoite: Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä lisäävät toimintatavat ovat käytössä, osallisuusindikaattori käyttöön	Toimenpiteet + vastuutahot	Seurantamittarit
Hva;n asiantuntijatukija ja yhteistyö yhdyspinnalla	• IKO4 (Kulttuurista hyvinvointia ikäihmisille – hanke 25 – 27) • Kaikukortti	
Kunnan asiantuntijatuki ja yhteistyö yhdyspinnalla muiden sidosryhmien kanssa; Järjestöt, seurakunnat, yhteisöt, oppilaitokset, yritykset ym.	• Kiinnittyminen järjestöön ennen yksin jäämistä esim. Leskeytyminen (Järjestöt) • Perheentalo; ryhmätoimintaa, asiantuntijatukea ja palveluohjausta, vapaaehtoistoimintaa (Lapsen Kengissä ry) • Perheliikunnan Perheille-hanke (kunta, P-S Liikunta ry, Lapsen Kengissä ry) • Avoimet tilaisuudet (eläkeläisjärjestöjen yhteistyötoimikunta) • Tuu mun kaveriksi – ryhmä (MLL) • Matalankynnyksen ryhmätoiminta monipaikkaisesti ja yhteistyö muiden kanssa. Etsivä vanhustyön verkostossa. Kotikäyntityö. Kyytiapu tarvittaessa ja polkupyöräpaja. Vammaistyö /ryhmät, jalkautuminen ja erityisrippikoulu. (ev.lut.srk) • Asukasyhdistystoiminta (Wartalokodit) • Ohjaus hytepalveluihin (Varkauden sosiaali- ja terveysjärjestöt ry)	Ohjaus hyte-palveluihin määrät

Painopiste: Osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuu ja yksinäisyys vähenee

warkaus

ihan omanlainen

Tavoite: Viestintä on avointa, ajantasaista sekä osallisuus ja vaikuttamismahdollisuudet huomioivaa	Toimenpiteet + vastuutahot	Seurantamittarit
Juurisyyt/ ilmiöt	- Kaupungin viestintäkanavat eivät tavoita ja ovat pirstaleiset (tapahtumia ei löydetä, verkkosivuilta ei löydy tietoa, someen häviää esim. Fb näkyvyys maksaa, oikean viestintäkanavan / kohderyhmät löytäminen. - Paikalliset eivät näe Varkautta positiivisena - Tiedon ulkopuolelle jäävät; päätöksenteon termit ovat vieraita, netin puute, saavutettavuus, ei osaamista	
Kunnassa tehdään + kunnan tarjoama asiantuntijatuki yhdyspinnalla	- Asenteisiin vaikuttaminen ja positiivisen avoimuuden luominen (kunta, päättäjät) - Monikanavainen viestintä ja suunnitelmallinen viestintä – kenelle ja mitä (viestintä- ja markkinointi sekä toimialat) - Asukkaiden omaa vastuuta tiedon hausta ja läheisten aktivointia vahvistettava (kaikki toimialat) - Tehdään oma alasivu ikääntyville Varkauden kaupungin sivuille (Ikäihmisten palveluverkosto, hyte + viestintä- ja markkinointi) - Yhdenvertainen – ja tasa-arvoinen kohtelu mm. muista kulttuureista tulleille, toivotetaan tervetulleeksi (kaikki) - Viestintäsuunnitelma, joka linkitetään toimintaan (viestintä- ja markkinointi sekä toimialat) - Osallisuuden keinoin tuotetut sisällöt – toteutuneiden asioiden näkyväksi tekeminen (viestintä- ja markkinointi sekä toimialat)	- Kokemuksellinen hyvitys: Voi vaikuttaa itseään koskeviin asioihin ja luottamus poliittisiin päätöksentekijöihin - TEAvisari Kuntajohto, osallisuus - Äänestysaktiivisuus - Teavisari perusopetus, Osallisuus oppilaiden ja huoltajien hyvät vaikutusmahdollisuudet koulussa

Painopiste: Osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuu ja yksinäisyys vähenee

warkaus
ihan omanlainen

Tavoite: Viestintä on avointa, ajantasaista sekä osallisuus ja vaikuttamismahdollisuudet huomioivaa	Toimenpiteet + vastuutahot	Seurantamittarit
Hva;n asiantuntijatukija ja yhteistyö yhdyspinnalla	Viestinnällinen tuki osallisuuteen liittyen	
Kunnan asiantuntijatuki ja yhteistyö yhdyspinnalla muiden sidosryhmien kanssa; Järjestöt, seurakunnat, yhteisöt, oppilaitokset, yritykset ym.	• Verkostoyhteistyö. Seurakunnan monikanavainen viestintä (ev.lut. srk). • Info –lehtiset eri palveluista jakoon (järjestöt)	

Hyte palveluprosessit

warkaus
ihan omanlainen

Painopiste: Palveluprosessit vahvistavat asukkaiden hyvinvointia

warkaus

Tavoite: Roolit ja tehtävät kuntien ja hva:n välillä selkiytyvät (muut toimijat huomioiden)	Toimenpiteet + vastuutahot	Seurantamittarit
Juurisyyt/ ilmiöt	- Henkilöstön vaihtuvuus ja yhteystietojen löytyminen haasteellista sekä tiedottaminen puutteellista, palveluprosesseista ei kulje tieto (hva) ja ne ovat monimutkaisia - Maahanmuuttajat – ”kielimuuri” - Sotejärjestöjen avustusten väheneminen - Jalkautumisen käytänteet puutteellisia (hva), kotouttamisen ongelmat. Ikäneuvola puuttuu.	
Kunnassa tehdään + kunnan tarjoama asiantuntijatuki yhdyspinnalla	- Hyte-indikaattorien edistäminen, Kuntamaiseman käyttöä vahvistetaan (vastuutahot + toimenpiteet) - Tiedottaminen ja yhteystiedot ajan tasalle (Kaikki toimialat) - Koulujen kasvatusohjaajat ja koulunuorisotyön vahvistaminen (hyv- ja siv.toimi) - Tasa-arvo – ja yhdenvertaisuus toteutuu palveluissa (kaikki toimialat) - Kunta tarjoaa ilmaisia tiloja yhdistysten käyttöön (johto) - Järjestöjä tuetaan (mm. informatiivinen laaja järjestöfoorumi 1 x v) - Ikäihmisten pv. toimintaa vahvistetaan suunnitelmallisesti (vuosikello käytössä) (kaupunki + verkostossa toimivat*) - Ohjaamo tarjoaa yhteistä tilaa ja rakenteen tehdä moniammatillista yhteistyötä Konkreettisesta yhteistyöstä sovitaan eri ammattilaisten ja järjestöjen välillä hvs:ssa (kunta, hva ja muut toimijat) - Ohjaus HYTE-toimintaan (Ohjaamo, Mielitupa, Wastery, Yhteisötila) - Vapaaehtoistoimintaa vahvistetaan (Valikkoryhmä ml. kaupunki)* - Kulttuuripalvelusuunnitelma valmistuu (kulttuuri- ja tapaht.palv.)	- Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo suunnitelma - Tea – viisari kokonaistulos - Koulunuorisotyön ja kasvatusohjaaja resurssit - Ilmaisten tilojen määrä järjestöille - Järjestöfoorumi toteutettu - Ikäihmisten palveluverkosto tapaamiset ja toteutetut asia

Painopiste: Palveluprosessit vahvistavat asukkaiden hyvinvointia

Tavoite: Roolit ja tehtävät kuntien ja hva:n välillä selkiytyvät (muut toimijat huomioiden)	Toimenpiteet + vastuutahot	Seurantamittarit
Hva;n asiantuntijatukija ja yhteistyö yhdyspinnalla	- Ikääntyvien asiakasohjausta on vahvistettu; Gerontologinen sos.työntekijä - Liikkuvat palvelut ikääntyvien palveluihin (gerontologi) - Ikääntyvien MiePä-verkosto - P-S ikäneuvosto - Hyte-indikaattorit yhteistyö	
Kunnan asiantuntijatuki ja yhteistyö yhdyspinnalla muiden sidosryhmien kanssa; Järjestöt, seurakunnat, yhteisöt, oppilaitokset, yritykset ym.	- Yhteiset tilaisuudet, uusien käytänteiden raportointi ja ottaminen käytäntöön, tiedon jako ammattilaisille – matalankynnyksen ohjaus(Varkauden sosiaali- ja terveysjärjestöt ry) - Vapaaehtoistoiminta. (valikkoryhmä, hyte- ja osallisuus) - Verkostoyhteistyö. ESR+ aineellinen apu (maksukortit), myös helluntai srk ja SPR. Vapaaehtoistoiminta (seurakunta)	ESR+ korttien määrä (seurakunta) Seurakunnan kotikäynnit määrä

**Painopiste: Palveluprosessit vahvistavat asukkaiden hyvinvointia
(lapset, nuoret, vanhemmat)**

warkaus

ihan omanlainen

Tavoite: Vanhemmuutta tuetaan, käytössä, lapsiperhepalvelut ovat saatavilla matalalla kynnyksellä ja oikea-aikaisesti	Toimenpiteet + vastuutahot	Seurantamittarit
Juurisyyt/ ilmiöt	• Teollisuustyö-reissutyö-äidit / isät viikon yksin kasvatuvastuussa ja tukiverkot puuttuvat • Työttömyys - Opiskeluhuollon saavutettavuus • Vauvaperheiden tuki (neuvolatoiminta) ohentunut • Some haastaa vanhempia, toisaalta tekee riippuvuutta > mt-haasteet, ahdistus • Sairaalakoulupalveluiden saatavuudessa haasteita – (tarve; mm. syömishäiriöt, aggressiot lisääntyneet)	
Kunnassa tehdään + kunnan tarjoama asiantuntijatuki yhdyspinnalla	• Huomio juurisyihin • Lapset puheeksi-keskustelua vahvistetaan (vaka ja peruskoulu) • Yhdessä aika-toimintamallin vahvistaminen (vaka) • Ohjaamo toimii myös vanhemmuuden tukena (ohjaamo) • Maksuton matalankynnyksen palvelu laajenee (Kaupunki, nuorisopalvelut, perheentalo, yhteisötila) • Ankkuritoiminta ja koulunuorisotyö vahvistuu (nuorisopalvelut) • S2 – opettajat (vaka) • Vanhempainillat (live, verkko) + muu viestintä esim. videot kehittäminen (peruskoulut, hyte) • Perheraati lapsiperheille; osallistumiskanava asukkaille kehittäminen (hyte- ja osallisuus)	• Toimintojen toteutuminen • Ahtaasti asuvat lapsiperheet • Toimeentulotukea pitkäaik. Savat 25-64-v.,% • Lapsiperheet • Yhden vanhemman lapsiperheet • Lasten pienituloisuusaste • Perheentalo tilastot

Painopiste: Palveluprosessit vahvistavat asukkaiden hyvinvointia (lapset, nuoret, vanhemmat)

warkaus
ihan omanlainen

Tavoite: Vanhemmuutta tuetaan, käytössä, lapsiperhepalvelut ovat saatavilla matalalla kynnyksellä ja oikea-aikaisesti	Toimenpiteet + vastuutahot	Seurantamittarit
Hva;n asiantuntijatukija ja yhteistyö yhdyspinnalla	• Viestinnällinen tuki • Asiantuntijatuki tarvittaessa ryhmiin • Lapset puheeksi- toiminnan yhteistyö • Lapsiperheiden yleinen neuvonta, perheneuvojen jalkautuminen ja Perhevalmennusmessut Perheentalolla (hva&Lapsen Kengissä ry)	
Kunnan asiantuntijatuki ja yhteistyö yhdyspinnalla muiden sidosryhmien kanssa; Järjestöt, seurakunnat, yhteisöt, oppilaitokset, yritykset ym.	• Perheentalolla vertaisryhmät myös iltaisin ja viikonloppuisin (Lapsen Kengissä ry) • Vertaisvanhemmuusryhmät Perheentalolla (Lapsen Kengissä ry) • Hyvinvointivirtaa ja hyte-ryhmien kokoontumiset (2. aste) • Keskusteluapu ja kotikäynnit. Pikkuhelppi kotiapu (ev.lut.srk)	Kotikäynnit (seurakunta).

Lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

warkaus
ihan omanlainen

Painopiste: edistetään Unicefin lapsiystävällinen kunta tavoitteita

Tavoite: edistetään lapsen oikeuksia kunnan päätöksenteossa, hallinnossa ja palveluissa. Eva käytössä last. ja nuort.päätöksenteossa	Toimenpiteet + vastuutahot	Seurantamittarit
Juurisyyt/ ilmiöt	- Lapsiperheköyhyys - Tieto lapsen oikeuksista ja velvollisuuksista puutteellista - Osallisuus ja vaikutusmahdollisuudet osittain rajallisia	
Kunnassa tehdään + kunnan tarjoama asiantuntijatuki yhdyspinnalla	- Osallisuuden rakenteet; lastenparlamentin ja nuorisovaltuuston vahvistaminen; lautakuntien ja valtuuston kokoukset, kuulemiset (osallisuus ja nuorisopalvelut) - Oppilaskuntayhteistyö (konu+osallisuus) - HVA:n nuorisovaltuustojäsenyys (nuorisovaltuusto) - Päätäjien ja nuorten yhteiset tapaamiset / tilaisuudet (nuorisopalvelut) - Osallistuvan budjetoinnin vahvistaminen (osallisuus, hyte ja nuorisopalvelut) - Demokratiakasvatus monikanavaisesti mm. some / välituntikohtaamiset / graffititaulut (nuorisopalvelut) - Hvs asukasraadit lapset ja nuoret mm. ideakahvila lapsille ja nuorille + lasten piirustukset esille (hyte ja osallisuus ja nuorisopalvelut)	- Lasten ja nuorten osallistamisen foorumit käytössä - EVA käytössä lapsia ja nuoria koskevissa päätöksissä - Osall. koulun yht. sääntöjen suunnitteluun ja oppituntien sisällön suunnitteluun 4. ja 5.lk. - Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulussa ja koulun tapahtumien järjestämiseen, välituntien tai taukojen suunnitteluun ja toteutukseen 8. ja 9.lk. - Osall. Yhd. Järj. tai vapaaehtoistoim. 8. ja 9.lk. ja 2. aste - kokee saavansa myönteistä palautetta tekemisistään

Painopiste: edistetään Unicefin lapsiystävällinen kunta tavoitteita

Tavoite: edistetään lapsen oikeuksia kunnan päätöksenteossa, hallinnossa ja palveluissa. Eva käytössä lasten ja nuorten päätöksenteossa	Toimenpiteet + vastuutahot	Seurantamittarit
Hva;n asiantuntijatukija ja yhteistyö yhdyspinnalla	P-S nuorisovaltuuston tuki	
Kunnan asiantuntijatuki ja yhteistyö yhdyspinnalla muiden sidosryhmien kanssa; Järjestöt, seurakunnat, yhteisöt, oppilaitokset, yritykset ym.	- Lapsiasiahenkilö (ev.lut.srk) - Oppilaskunnat (2.aste) - Tukioppilastoiminta (2.aste)	

Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma

warkaus
ihan omanlainen

Painopiste: Toimintakyvyn tukeminen mahdollistaa, että yhä useampi voi asua omassa kodissaan

warkaus
ihan omanlainen

Tavoite: Arjessa selviytymistä tuetaan digitaalisin, teknisin ja sähköisen tuen keinoin	Toimenpiteet + vastuutahot	Seurantamittarit
Juurisyyt/ ilmiöt	- Henkilöpapereiden puute - Asuntojen esteettömyys ja ilmastointi / viilennys	
Kunnassa tehdään + kunnan tarjoama asiantuntijatuki yhdyspinnalla	- Elintapaneuvontaa tarjotaan laajasti, myös mielenhyvinvointi (kunnan eri toimialat) - Esteettömyyskartoitukset kaupungin palveluissa (ikäihmisten hvs-ryhmä, tekninen toimi) - Henkkarit kaikille – hanke (hyte- ja osallisuus)	- Liikuntaneuvojan elintapaohjaus / määrät - Esteettömyyskartoitus % - Henkkarit kaikille kävijämäärä
Hva;n asiantuntijatukija ja yhteistyö yhdyspinnalla	- Kotipalvelun riittävyys - Apuvälineyksikön tuki, yhteys ikäkeskusneuvonnan kautta - Etäpalveluiden laajentaminen	
Kunnan asiantuntijatuki ja yhteistyö yhdyspinnalla muiden sidosryhmien kanssa; Järjestöt, seurakunnat, yhteisöt, oppilaitokset, yritykset ym.	- Digikoulutukset + -tuki - Palveluneuvontaa. Henkkarit kaikille. Diakoninen vanhustyö. Etsivä vanhustyönverkosto.	Etsivä vanhustyö yhteydenotot (seurakunta)

Painopiste: Toimintakyvyn tukeminen mahdollistaa, että yhä useampi voi asua omassa kodissaan

warkaus
ihan omanlainen

Tavoite: Kaatumistapaturmat vähenevät	Toimenpiteet + vastuutahot	Seurantamittarit
Juurisyyt/ ilmiöt	- Katujen kunto syksyllä ja talvella - Asuntojen esteettömyys - Hissittömien talojen määrä - Erityisliikuntaneuvoja puuttuu - Hyvinvointialueen tiedot hankala löytää ja toiminta ei aina palvele asiakasta esim. apuvälineyksikön toiminta ei ole sujuvaa asiakkaiden näkökulmasta (info + yhteystieto)	
Kunnassa tehdään + kunnan tarjoama asiantuntijatuki yhdyspinnalla	- Liukuesteitä tarjotaan yli 65-vuotiaille (hyte- ja osallisuus) - Viestintä; Kaatumisen ehkäisyn oppaat ja liikuntaneuvonnan esite jako (hyte + liikuntapalvelut) - Viestintää turvallisesta liikkumisesta ja kodin turvallisuudesta. Toimintakykyä tukeva ravitsemus. (hyte, liikuntaneuvonta) - Liukkauden torjunta (tekninen toimi, kiinteistöjen omistajat)	- Kaatumisen hoitajaksot yli 65-v. - Katujen kunto + valaistus - Jaettujen liukuestemäärä
Hva;n asiantuntijatukija ja yhteistyö yhdyspinnalla	- Viestintä, opastus ja neuvonta mm. kaatumisen ehkäisy ja kodin turvallisuus - Liikunta- ja ravitsemusneuvonnan tuki	
Kunnan asiantuntijatuki ja yhteistyö yhdyspinnalla muiden sidosryhmien kanssa; Järjestöt, seurakunnat, yhteisöt, oppilaitokset, yritykset ym.	- Kotikäynnit. Ryhmätoiminta ja toimintakyvyn tukeminen. Palvelupäivät yhdessä kotihoidon kanssa (seurakunta) - Kiinteistöliiton koulutukset (järjestöt) - Ara:n koulutukset (Järjestöt)	Kotikäyntien määrä

Vammaispoliittinen ohjelma

Painopiste: Esteettömyyskartoitus (kaikki kunnan palvelut)

Tavoite: Esteettömyys kartoitetaan systemaattisesti kaupungin palveluissa	Toimenpiteet + vastuutahot	Seurantamittarit
Juurisyyt/ ilmiöt	- Ei ole voimassa olevaa esteettömyyskartoitusta - Kuulon- ja näönalenevat - Toimintarajoitteet	
Kunnassa tehdään + kunnan tarjoama asiantuntijatuki yhdyspinnalla	- Osaan julkisista rakennuksista on tehty jo esteettömyyskartoitus ja loput valtuustokauden aikana - Induktiosilmukka on käytössä yleisötilaisuuksissa	- Esteettömyyskartoitus valmistumisprosentti - Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset yli 65-v. - Tapaturmaindeksi
Hva;n asiantuntijatukija ja yhteistyö yhdyspinnalla	- Yhteistyö eri palveluissa - P-S vammaisneuvoston tuki	
Kunnan asiantuntijatuki ja yhteistyö yhdyspinnalla muiden sidosryhmien kanssa; Järjestöt, seurakunnat, yhteisöt, oppilaitokset, yritykset ym.	- Turvalliset tilat. (Hoidetut, hiekoitetut ja auratut pihat). Srk virastossa tehty esteettömyyskartoitus ja muissa tiloissa huomioitu esteettömyys. Induktiosilmukka. Tarjolla esteetön retki. (seurakunta) - Tilan turvallisuus huomioidaan mm. liukkaus ja kaatumiset > esteettömyys tiloissa, koulutukset, kengätön, (Varkauden sosiaali- ja terveysjärjestöt ry)	

Seuranta ja arviointi

- Hyvinvointisuunnitelma
 - Arviointi tehdään vuosittain hyvinvoinnin vuosiraportin yhteydessä
 - Jokaiselle tavoitteelle on asetettu seurantamittarit, joiden toteutumista seurataan (Kuntamaisema käytössä).
 - Arviointi perustuu toimenpiteiden vaikuttavuuden sekä indikaattoritiedon arviointiin
 - Lautakuntakäsittelyt
 - Tekninen lautakunta 28.11.2025
 - Kasvun- ja oppimisen lautakunta 29.10.2025
 - Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta 30.10.2025
 - Työllisyysaluelautakunta 4.11.2025
 - Kaupunginhallitus 10.11.2025
 - Hyväksytty valtuustossa 17.11.2025
-